

Entre el mite i el sentiment

L'escriptor Agustí Pons, que va conèixer de prop la malaguanyada Frederica Montseny, ens apropa a la figura d'aquesta gran personalitat política.

La mort de Frederica Montseny ha tornat a evidenciar la fascinació que els mitjans de comunicació tenen per la literatura necrològica, aquella que, lluny d'intentar una aproximació distanciada i objectiva al personatge desaparegut, el beatifica apel·lant a un imprecís sentiment col·lectiu. Si a la mort de Dolores Ibárruri vam poder observar com molts comentaristes perdien el sentit de la mesura —en una mena de beatificació laica força semblant a la que, en el seu moment, havia tingut la Reina Catòlica—, sobre el cadàver de la Montseny cadascú hi ha abocat els seus fantasmes particulars.

Cal primer entendre la contradicció essencial de la Montseny, aquella que, tard o d'hora, tots acabem tenint. Cooptada al poder en unes circumstàncies històriques excepcionals, durant la resta de la seva vida va haver de penedir-se —si més no, oficialment— de l'única cosa de la qual realment se sentia satisfeta: el seu pas pel Ministeri de Sanitat, les seves mesures progressistes, incontestables, a favor de la dignificació i la igualtat de la dona. I així ha estat recordada ara: com la primera dona que, des d'un ministeri, va avençar-se amb mesures més tard acceptades per tots els països progressistes.

Frederica Montseny.

Però la Montseny no podia mostrar-se orgullosa de la seva obra perquè havia quedat atrapada per l'ortodoxia del moviment en el qual militava. L'anarquisme i el poder són dos conceptes antitètics per bé que, en els congressos més madurs de la CNT, es parlés de canviar el domini dels homes per l'administració de les coses i per bé que Salvador Seguí s'inventés,

mentre estava pres a Maó, el concepte de *possibilisme llibertari*. La Montseny va ser tan fidel a les seves conviccions com dogmàtica i en aquest afany de purisme algun especialista hi podria haver trobat la necessitat de no traïr l'herència ideològica dels pares: Joan Montseny (Federico Urales) i Teresa Mané (Soledad Gustavo), dos lliurepensadors que es van moure sobretot en el terreny de les idees. La Montseny, en canvi, va intervenir en política, i va intervenir —i manar— dins la CNT però, en la seva obsessió per aparèixer pura davant la història, no va adonar-se dels canvis que aquesta història exigia.

Vaig conèixer Frederica Montseny a Tolosa de Llenguadoc, l'any 74. Ella va fer, amb mi, el seu primer viatge a Catalunya —força accidentat, per cert— i ella m'havia fet gaudir d'algunes vetllades inoblidables tant a casa seva, a la rue Goston Phoebus, com a Barcelona. Vaig ser testimoni del primer encontre entre Frederica Montseny i M. Aurèlia Capmany on aquesta li va retreure l'assassinat del periodista Josep Maria Planas, els primers dies de la guerra civil, i on totes dues van coincidir en la necessitat de no separar la lluita feminista de la lluita global per una societat més justa.

Agustí Pons

El joc dels disbarats

Salvador Cardús creu que si la vaga del 27-G té èxit, no serà pas com a resultat d'una acord entre sindicats i societat, sinó per l'atzar d'un joc de desgavells.

La principal gràcia del joc dels disbarats és aconseguir que allò que es pregunta per una banda obtingui, casualment, una resposta grotesca però amb sentit per l'altre costat. I aquesta és la gràcia, grotesca, de la vaga del 27 de gener.

Després d'afirmar el dret de fer vaga i descartats els hipòcrites arguments crítics basats en els costos econòmics —molt menors que els del pont de la Puríssima—, cal reconèixer que si la convocatòria de la

vaga té resposta, no serà pas com a resultat d'una coincidència de sensibilitats entre sindicats i societat, sinó per l'atzar d'un afortunat joc dels disbarats.

Efectivament, d'una banda, els sindicats ens demanen que mostrem amb la vaga general el nostre desacord amb la política de flexibilització del mercat laboral. Però de l'altra, si la ciutadania respon a la crida, el més probable és que ho faci, en el millor dels casos, per expressar un males-

tar general en contra del sistema. Un malestar que és la suma de coses diverses: de l'incompliment de compromisos polítics, del temor a les retallades d'alguns avantatges socials garantits fins ara, de l'absència d'objectius col·lectius de mig abast, d'una intoxicació negativista vehiculada per una munió irresponsable de comentaristes de ràdio que busquen en el catastrofisme polític l'èxit que els presentadors de *reality-shows* obtenen a la tele-